26/06/2021

Ο Απόστολος Παύλος και οι πνευματικές διεργασίες πριν το 1821

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Ολοκληρώθηκαν το Σάββατο 26 Ιουνίου το μεσημέρι οι εργασίες του 27ου Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα: «Ο Απόστολος Παύλος και οι πνευματικές διεργασίες πριν το 1821», το οποίο διεξήχθη το διήμερο 25 και 26 Ιουνίου στον Χώρο Τεχνών του Δήμου Βεροίας, κατόπιν της ειδικής άδειας που εκχωρήθηκε στην Ιερά Μητρόπολη μας από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, τηρουμένων των σχετικών μέτρων υγειονομικής προφύλαξης.

Εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού δεν προσεκλήθησαν όπως κάθε χρόνο εκπρόσωποι των Ορθοδόξων Πατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, ωστόσο προβλήθηκε βιντεοσκοπημένο το μήνυμα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ενώ ανεγνώσθησαν μηνύματα της Α.Θ.Μ. του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου, της Α.Θ.Μ. του Πατριάρχου Αντιοχείας κ.κ. Ιωάννου, της Α.Θ.Μ. του Πατριάρχου Ιεροσολύμων κ.κ. Θεοφίλου, της Α.Θ.Μ. του Πατριάρχου Ρουμανίας κ.κ. Δανιήλ, της Α.Θ.Μ. του Πατριάρχου Βουλγαρίας

κ.κ. Νεοφύτου, της Α.Θ.Μ. του Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου, της Α.Θ.Μ. του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου, της Α.Θ.Μ. του Αρχιεπισκόπου Πολωνίας κ.κ. Σάββα και της Α.Θ.Μ. του Αρχιεπισκόπου Τσεχίας κ.κ. Ραστισλάβου.

Κατά την **1η Συνεδρία (25/6 πρωί)** προήδρευσε ο πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ. κ. Κωνσταντίνος Χρήστου και εισηγήσεις παρουσίασαν: α) ο κ. Θεόδωρος Γιάγκου, Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Το Πηδάλιο την εποχή της Τουρκοκρατίας» και β) η κ. Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, αν. Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ., η οποία ανέπτυξε το θέμα: «Η διδασκαλία του Αποστόλου Παύλου ως αντικείμενο μελέτης στα χρόνια πριν το ’21».

Κατά τη **2η Συνεδρία (25/6 απόγευμα)** προήδρευσε ο Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. κ. Χαράλαμπος Ατματζίδης και εισηγήσεις παρουσίασαν: α) ο κ. Τιμολέων Γαλάνης, Επ. Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ., ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Το Ψαλτήρι ως πνευματικό ανάγνωσμα στα χρόνια της Τουρκοκρατίας» και β) ο κ. Βασίλειος Τζέρπος, Δρ. Θεολογίας Ε.Κ.Π.Α., ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Η Καινή Διαθήκη ως μέσο παρηγορίας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας».

Κατά την **3η Συνεδρία (25/6 απόγευμα)** προήδρευσε η Αν. Καθηγήτρια κ. Ευαγγελία Αμοιρίδου, αναπληρώτρια Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. και εισηγήσεις παρουσίασαν: α) ο κ. Παναγιώτης Υφαντής, Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ., ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Των οσίων ο σύλλογος και νεομαρτύρων το νέφος. Η αγιότητα στα χρόνια της Τουρκοκρατίας» και β) ο Πρωτοπρεσβύτερος του Οικουμενικού Θρόνου π. Στυλιανός Μακρής, Δρ. Θεολογίας Α.Π.Θ., ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Νεομάρτυρες της περιοχής Βεροίας και Ναούσης».

Κατά την **4η Συνεδρία (26/6 πρωί)** προήδρευσε η κ. Αικατερίνη Τσαλαμπούνη, αν. Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ. και προβλήθηκαν βιντεοσκοπημένες οι εισηγήσεις: α) της κ. Άννας Καραμανίδου, αν. Καθηγήτριας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ., η οποία ανέπτυξε το θέμα: «Ο Απόστολος των Εθνών Παύλος, ο Θεσσαλονίκης Γρηγόριος ο Παλαμάς και ο Νικόδημος ο Αγιορείτης: μία συνάντηση πνευματική στην ερμηνεία των Παύλειων επιστολών από τον Νικόδημο» και β) του κ. Ιωάννου Μπάκα, αν. Καθηγητού του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ., ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Η εκκλησιαστική κατάσταση του μακεδονικού χώρου πριν την επανάσταση του 1821: Γεωγραφία και δημογραφία».

Κατά την **5η Συνεδρία (26/6 πρωί)** προήδρευσε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος κ. Γεώργιος, Καθηγητής – Πρόεδρος Ακαδημαϊκού Συμβουλίου της Α.Ε.Α.Θ. και εισηγήσεις παρουσίασαν: α) ο Αρχιμ. Αντίπας Αγιορείτης, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Η άνθιση του μοναχισμού στα χρόνια της Τουρκοκρατίας» και β) η κ. Αθηνά Τσιγκαροπούλου, Δρ. Ε.ΔΙ.Π. Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Νεότερης Τέχνης της Α.Ε.Α.Θ., η οποία ανέπτυξε το θέμα: «Η χριστιανική τέχνη ως μέσο παιδαγωγίας στα χρόνια της Τουρκοκρατίας».

Μετά την ολοκλήρωση των εισηγήσεων εκ μέρους της επιστημονικής επιτροπής των «Παυλείων» ο κ. Χαράλαμπος Ατματζίδης, Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ., ανακοίνωσε το θέμα των ΚΗ΄ Παυλείων (Ιούνιος 2022), το οποίο θα είναι «Ο Απόστολος Παύλος και η αντιμετώπιση των κρίσεων».

Στο τέλος ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων, κήρυξε τη λήξη των εργασιών του 27^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα: «Ο Απόστολος Παύλος και οι πνευματικές διεργασίες πριν το 1821» και παρουσίασε τους τόμους των πρακτικών του 25^{ου} και του 26^{ου} Συνεδρίου, οι οποίοι καθυστέρησαν να εκδοθούν εξαιτίας της πανδημίας, ενώ δεν παρέλειψε να εκφράσει τις θερμές του ευχαριστίες.

Το συνέδριο παρουσίασε ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ιεράς Μητροπόλεως μας Αρχιμ. Δημήτριος Μπακλαγής.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας κ. Παντελεήμων κατά τη λήξη των εργασιών του Συνεδρίου ανέφερε μεταξύ άλλων:

Ἡ συμπλήρωση φέτος διακοσίων ἐτῶν ἀπό τήν ἔναρξη τῆς Ἑλλη-νικῆς

Ἐπαναστάσεως ἀποτελεῖ γιά ὀλό-κληρο τόν Ἑλληνισμό ὄχι ἁπλῶς μία ἀφορμή ἑορτασμοῦ, ἀλλά μία εὐκαιρία ἀναστοχασμοῦ καί ἐμβαθύνσεως στήν ἱστορία τοῦ Ἔθνους μας, καί κυρίως μία προ-σπάθεια νά κατανοήσουμε πῶς κατόρθωσαν οἱ πατέρες μας νά φθάσουν σέ αὐτή τή μεγάλη ἡμέρα τῆς ἐλευθερίας· πῶς μπόρεσαν νά διατηρήσουν τήν αὐτοσυνειδησία τους στούς σκοτεινούς αἰῶνες τῆς πικρῆς δουλείας, ὥστε νά μπορέ-σουν, ὅταν ἔφθασε ἡ κατάλληλη στιγμή, νά ξεσηκωθοῦν ὅλοι μαζί ἐναντίον τοῦ ἀλλοθρήσκου δυνά-στου καί νά ἐπιτύχουν νά πραγμα-το-ποιήσουν τό ὄνειρο πολλῶν γε-νεῶν γιά τήν ἐλευθερία τοῦ Γένους.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολη Βεροίας, Να-ούσης καί Καμπανίας, συμμετέχο-ντας στούς ἑορτασμούς τῆς Ἐκκλη-σίας τῆς Ἑλλάδος γιά τή μεγάλη αὐτή ἐπέτειο, συμπεριέλαβε μετα-ξύ τῶν ἄλλων ἑορταστικῶν ἐκδη-λώσεών της καί τά ΚΖ΄ Παύλεια, καί φυσικά καί τό Ἐπιστημονικό Συνέδριο πού πραγματοποιήθηκε χθές καί σήμερα ἐδῶ, στόν «Χῶρο Τεχνῶν», συνδυάζοντας τήν τιμή πρός τόν πρωτοκορυφαῖο ἀπόστο-λο Παῦλο, τόν ἱδρυτή τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, μέ τόν ἑορτασμό τῆς σημαντικῆς αὐτῆς ἐπετείου, ὁρίζοντας ὡς θέμα του «Ὁ ἀπόστο-λος Παῦλος καί οἱ πνευματικές διεργασίες πρίν τό 1821».

Μέ τό θέμα αὐτό ἐπιχειρήσαμε νά διερευνήσουμε τή σχέση καί τήν συμβολή τοῦ οὐρανοβάμονος ἀπο-στόλου στήν ἐθνεγερσία, προσεγ-γίζο-ντας ἐπιμέρους πτυχές αὐτοῦ τοῦ ζητήματος μέσα ἀπό τίς πολύ ἐνδια-φέ-ρουσες καί ἐμπεριστατω-μέ-νες εἰσηγήσεις τῶν ἐκλεκτῶν ὁμι-λητῶν μας.

Ἡ παρουσία τοῦ ἀποστόλου Παύ-λου, τοῦ ἀποστόλου τῶν Ἑλλήνων, στή ζωή τῶν πνευματικῶν του τέ-κνων δέν ἐπισκιάσθηκε ποτέ, ἀκό-μη καί στά δύσκολα χρόνια τῆς Τουρ-κοκρατίας.

Ἡ Καινή Διαθήκη, καί ἰδιαιτέρως οἱ ἐπιστολές τοῦ ἀποστόλου Παύ-λου, ἀποτελοῦσαν σημεῖο ἀναφο-ρᾶς καί λόγο ὄχι μόνο παρηγο-ρη-τικό ἀλλά καί ἐμπνεύσεως γιά τό ὑπόδουλο γένος, ὅπως μᾶς ἀνέ-πτυξαν δύο ἀπό τούς εἰσηγητές μας κατά τή χθεσινή ἡμέρα.

Ὁ ἀπό-στολος Παῦλος δέν προε-βλήθη μόνο ὡς πρότυπο μιμήσεως γιά τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί ἡ διδασκαλία του, ἀφομοιω-μέ-νη μέ-σα ἀπό τή λειτουργική καί ἑρμη-νευτική παράδοση τῆς Ἐκ-κλη-σίας, συνέχισε νά διαβάζεται εἴτε ἄμεσα, μέσα ἀπό τίς πολλές μεταφράσεις τῆς Καινῆς Διαθήκης πού κυκλοφοροῦσαν στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, παρά τίς δυ-σκολίες καί τίς ἀντιδράσεις πού, ὅπως ἀκούσαμε, ὑπῆρχαν, εἴτε ἔμ-μεσα, μέσα ἀπό ἑρμηνευτικές ὁμιλίες στίς ἐπιστολές του.

Παράλληλα ὅμως εἴδαμε μέσα ἀπό τίς ἴδιες εἰσηγήσεις, ἀφενός τήν πρόσληψη τοῦ

ἀποστόλου Παύ-λου καί τῆς διδασκαλίας του στά ἔργα ἐκπροσώπων τοῦ «θρη-σκευτικοῦ οὐμανισμοῦ», ὅπως ὁ Ἠλίας Μηνιάτης, ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης καί ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, καί ἀφετέρου τή χρήση γενικότερα τῆς Καινῆς Διαθήκης ὡς παρηγορίας στά χρόνια τῆς Τουρ-κοκρατίας μέ βάση τό ἔργο «Διδαχαί καί Λόγοι» τοῦ Ἠλία Μηνιάτη, τό ἔργο «Πίστις» τοῦ Νε-κταρίου Τέρπου» καί τό «Νέο Μαρ-τυρολόγιο» τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου. Ἐνδιαφέρον στοι-χεῖο ἀποτέλεσε καί ἡ ἀναφορά στή χρήση χωρίων ἀπό τήν πρώτη πρός Κο-ριν-θίους ἐπιστολή του ὡς διδα-κτικό ὑλικό στά σχολεῖα τῆς ἐπο-χῆς τῆς Τουρκοκρατίας.

Στή θεματική ἑνότητα τῶν δύο αὐτῶν εἰσηγήσεων, πού εἴχαμε τή χαρά νά ἀκούσουμε χθές, θά μπο-ρούσαμε νά προσθέσουμε καί τήν πρώτη σημερινή ἀνακοίνωση, στήν ὁποία παρακολουθήσαμε πῶς ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ἀξιοποιεῖ στό τρίτομο ἔργο του «Ἑρμηνεία εἰς τάς δεκα-τέσ-σαρας ἐπιστολάς τοῦ ἀπο-στό-λου Παύ-λου» τήν ἑρμηνεία τοῦ Θεοφυλά-κτου Ἀχρίδος, ὁ ὁποῖος βασίζεται στήν ἑρμηνεία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐνῶ συγχρόνως ἀποδέχεται καί ἐνσω-ματώνει στό ἔργο του τίς ἀπόψεις τοῦ ἁγίου Γρη-γορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὡς ἀσφα-λῆ ὁδηγό σύμφωνο μέ τό ἡσυχα-στι-κό πνεῦμα. Ἔτσι ἐπιτυγχάνει νά μήν ἀλλοιωθεῖ ἡ ἁγιο-πατερική παρά-δοση, ἡ ὁποία συνεχίζει τόν ἀποστολικό λόγο καί συμβάλ-λει στήν πνευματική καθοδήγηση τοῦ ὑποδούλου Γένους μέχρι τήν ἔναρ-ξη τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Παράλληλα, μέ τίς δύο εἰσηγήσεις πού προανέφερα, εἴχαμε κατά τίς χθεσινές συνεδρίες τήν εὐκαρία νά δοῦμε τή θέση πού εἶχε τό «Ψυχο-σω-τήριον Ψαλτήριον», ὅπως ὀνο-μά-σθηκε τό βιβλίο τῶν Ψαλμῶν τοῦ Δαβίδ, κατά τήν περίοδο τῆς Τουρ-κοκρατίας τόσο ὡς βιβλίο προ--σευ-χῆς ὅσο καί ὡς σχολικό ἀνάγνω-σμα γιά τή διδασκαλία τῆς ἑλλη-νικῆς γλώσσας, γεγονός πού ἀπο-δει-κνύεται ἀπό τίς 45 σωζόμε-νες μεταφράσεις τοῦ Ψαλτηρίου στή δημώδη γλώσσα, ἀλλά καί τό ὑπό-μνημα τοῦ Ἁγαπίου Λάνδου πού κυκλοφόρησε στά μέσα τοῦ 17ου αἰ.

Ἀπό τήν ἐνότητα αὐτή δέν θά μπορούσαμε νά παραλείψουμε τήν εἰσήγηση μέ τήν ὁποία ἄρ-χισε τό Συνέδριό μας καί ἡ ὁποία ἀφο-ροῦσε στίς πνευματικές διεργασίες πού ὁδήγησαν στήν συγκρότηση τοῦ «Πηδαλίου» τοῦ ἁγίου Νικο-δή-μου τοῦ Ἁγιορείτου καί τοῦ Ἁγα-πίου Λεονάρδου, τῆς σπουδαιό-τε-ρης δηλαδή κανονικῆς συλλογῆς πού εἶδε τό φῶς κατά τήν Τουρ-κο-κρατία, καθώς μέ αὐτό διευκρινί-ζονται θέματα καί ζητήματα σχε-τικά μέ τή γνησιότητα τῶν κει-μέ-νων καί τῶν σχολίων πού κυ-κλο-φο-ροῦσαν μέχρι τότε, ὁρισμένα ἀπό τά ὁποῖα παρερ-μήνευαν τήν ὀρθόδοξη παράδοση, ὅπως παρα-δείγ-ματος χάριν στό θέμα τῆς με-το-χῆς τῶν πιστῶν στή θεία Εὐχα-ριστία.

Οἱ δύο τελευταῖες εἰσηγήσεις τῆς χθεσινῆς, τρίτης Συνεδρίας, μᾶς εἰσήγαγαν στή θεματική τῶν ση-μερινῶν εἰσηγήσεων.

Ἡ πρώτη μᾶς παρουσίασε τίς δύο μορφές ἁγιότητος πού συναντοῦμε καί στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, ἀφενός τό μαρτύριο, δηλαδή τήν ὁμολογία τῆς πίστεως πού κατα-λήγει στή θυσία τῆς ζωῆς χάριν τοῦ Χριστοῦ, καί ἀφετέρου τήν ὁσιακή μορφή ἁγιότητος, πού ἐπιτυγχά-νε-ται μέ τήν πλήρη ἀφοσίωση τοῦ ἀνθρώπου στήν τήρηση τῶν ἐντο-λῶν τοῦ Χριστοῦ, καί συνιστᾶ ἕνα εἶδος ἰσοβίου μαρτυρίου.

Οἱ δύο αὐτές μορφές συνεχίζονται καί ἀνανεώνονται ἀφενός στά πρό-σωπα τῶν Ἁγιορειτῶν μονα-χῶν καί ἀφετέρου τῶν Νεομαρτύ-ρων.

Ἡ δεύτερη εἰσήγηση μᾶς παρου-σίασε τούς Νεομάρτυρες τῆς περιο-χῆς τῆς Βεροίας καί τῆς Ναούσης, στά πρόσωπα τῶν ὁποίων συνδυ-ά-ζεται, κατά τόν εἰηγητή, ἡ ὁμολο-γία τῆς πίστεως στόν Χριστό καί ἡ ἄρνηση νά προδώσουν ὄχι μόνο τά ἰδανικά τῆς πίστεως ἀλλά καί τῆς πατρίδος, ἐνῶ στήν περίπτωση ἑνός ὁσιομάρτυρος, τοῦ ἁγίου Τι-μο-θέου Βεροίας, συνε-δυάζονται καί οἱ δύο μορφές ἁγιότητος, ἐφό-σον ἔζησε ὡς μοναχός τῆς μονῆς Κωνσταμονίτου τό ἰσόβιο μαρτύ-ριο, ἀλλά καί ἀξιώθηκε καί τοῦ στεφάνου τοῦ μαρτυρίου τοῦ αἵμα-τος.

Ὁ ἅγιος ὁσιομάρτυς Τιμόθεος ἀπο--τελεῖ παράδειγμα τοῦ ρόλου τοῦ μοναχισμοῦ, καί ἰδιαιτέρως τοῦ Ἁγιορειτικοῦ, ὁ ὁποῖος, ὅπως μᾶς ἀνέπτυξε ὁ ἐκλεκτός ὁμιλητής μας, γνωρίζει τά χρόνια τῆς Τουρ-κοκρατίας μία ἀξιοπρόσεκτη ἄνθι-ση, ἐνῶ πολλοί εἶναι οἱ Ἁγιορεῖτες πνευματικοί πού προετοιμάζουν χρι-στιανούς γιά νά ὁμολογήσουν δημόσια τήν πίστη τους καί νά πεθάνουν γι᾽ αὐτή. Στήν προσφορά αὐτή τοῦ μοναχισμοῦ θά πρέπει ἀσφαλῶς νά προσθέσουμε, ὅπως δίκαια ἀνέφερε ὁ ὁμιλητής μας, καί τό πλῆθος κρυφῶν καί φανε-ρῶν σχολείων πού ἵδρυσαν μονα-χοί καί τά ὁποῖα συνέβαλαν τά μέγιστα στήν παιδεία τῶν ἑλληνο-παίδων καί τήν προετοιμασία τους γιά τήν Ἐπανάσταση.

Τό πλαίσιο μέσα στό ὁποῖο ἔγιναν αὐτές οἱ προετοιμασίες φωτίσθηκε μέ τήν ἀνακοίνωση πού εἶχε ὡς θέμα τήν ἐκκλησιαστική κατάστα-ση τοῦ μακεδονικοῦ χώρου πρίν ἀπό τήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 καί τή σημασία της στίς ἐξελίξεις, ἐνῶ τό Συνέδριό μας ὁλοκληρώθηκε μέ τήν εἰσήγηση πού ἀκούσαμε μόλις προηγουμένως σχετικά μέ τόν παι-δευτικό χαρακτήρα διαφόρων θε-μά-των τῆς χριστιανικῆς ἁγιο-γρα-φίας, ὅπως ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χρι-στοῦ, ὁ προφήτης Ἠλίας, τά μαρ-τύρια τῶν ἁγίων, ἀλλά καί οἱ στρα-τιωτικοί καί ἰαματικοί ἅγιοι.

Οἱ δέκα εἰσηγήσεις τίς ὁποῖες παρα-κολουθήσαμε μέ πολύ ἐνδια-φέρον μᾶς προσέφεραν μιά συνο-λική, κατά τό δυνατόν, εἰκόνα γιά τήν ἐποχή καί τίς πνευματικές διερ-γασίες πού συνετελέσθηκαν στά χρόνια πρίν ἀπό τήν Ἐπα-νάσταση τοῦ 1821, ἐνῶ συγχρόνως εἴχαμε τήν εὐκαιρία νά ψηλαφή-σουμε καί ἐμεῖς τή σημαντική προσφορά τοῦ ἀποστόλου Παύλου στήν προετοιμασία τῶν Ἑλλήνων γιά τή μεγάλη στιγμή πού ὅλοι ἀνέ-μεναν.

Ὅλες αὐτές οἱ λαμπρές εἰσηγή-σεις πού ἀκούσαμε ἐλπίζουμε καί εὐχόμεθα, ὅταν μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ θά τυπωθοῦν στόν τόμο Πρα-κτικῶν τοῦ ΚΖ΄ Συνεδρίου, ὅτι θά ἀποτελέσουν μία σημαντική συμ-βο-λή στόν ἐθνικό καί ἐκκλησιαστι-κό ἀναστοχασμό μέ τήν εὐκαρία τῆς διακοσιοστῆς ἐπετείου τῆς ἐθνι-κῆς παλιγγενεσίας.

Σήμερα ὅμως, κατακλείοντας τό εἰκοστό ἕβδομο Συνέδριό μας, ἔχου-με τή χαρά, ὅπως κάθε χρόνο, νά παρουσιά-ζου-με τόν τόμο τοῦ περσινοῦ, εἰκοστοῦ ἕκτου, συνε-δρίου μέ θέμα: «Εὐαγ-γέλιο καί ἦθος κατά τόν ἀπόστολο Παῦλο».

Πρίν ὅμως νά ἀνανεώσουμε τή συνάντησή μας, ἐφόσον ὁ Θεός τό ἐπιτρέψει, γιά τόν ἐπόμενο χρόνο, ἐπιτρέψατέ μου νά ἐκφράσω τήν ἄπειρη εὐγνωμοσύνη πρός τόν πρωτοκορυφαῖο ἀπόστολο Παῦλο, γιατί μέ τή χάρη καί τίς πρεσβεῖες του ἀξιωθήκαμε καί φέτος, παρά τίς δύσκολες συνθῆκες ἐξαιτίας τῆς πανδημίας, νά τόν τιμήσουμε καί νά τοῦ ἐκφράσουμε τόν σεβα-σμό καί τήν ἀγάπη μας.

Ὁλοκάρδιες εὐχαριστίες καί βα-θύτατη εὐγνωμοσύνη ἐκφράζουμε πρός τήν Αὐτοῦ θειοτάτη Παναγιό-τητα, τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, γιά τό σεπτό βιντεοσκοπημένο μή-νυμά του, μέ τό ὁποῖο μᾶς μετέφερε τήν πατρική του εὐχή καί τήν Πα-τριαρχική εὐλογία του.

Εὐχαριστοῦμε καί εὐγνωμονοῦμε καί τούς ἐπευλογήσαντες διά τῶν μηνυμάτων τους τό Συνέδριό μας Προκαθημένους τῶν πρεσβυγενῶν καί νεωτέρων Πατριαρχείων καί τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Θερμότατες εὐχαριστίες ὀφεί-λου-με στά ἐλλογιμώτατα μέλη τῆς Ἐπι-στημονικῆς καί Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου μας γιά τόν κόπο καί τή φροντίδα τους γιά τήν ἄριστη ὀργάνωσή του, ἀλλά καί τούς ἐλλογιμωτάτους καί δια-κεκριμένους ὁμιλητές, χωρίς τή συμμετοχή τῶν ὁποίων ἡ διορ-γά-νωσή του θά ἦταν ἀδύνατη.

Οἱ εὐχαριστίες μας ἀπευθύνονται καί πρός ὅλους ὅσους συνέβαλαν ἀλλά καί συμμετεῖχαν στό Συνέ-δριό μας, τούς ἄρχοντες, πολιτι-κούς καί στρατιωτικούς, τῆς πό-λεως καί τῆς περιφερείας μας, πρός τό Διοικητικό Συμβούλιο τοῦ «Χώ-ρου Τεχνῶν» γιά τήν παρα-χώ-ρη-ση τῆς λαμπρῆς αὐτῆς αἰθούσης, καί ὅλους τούς κληρικούς, μονα-χούς καί λαϊκούς, οἱ ὁποῖοι ἐξέ-φρα-σαν μέ τήν παρουσία τους τήν τιμή καί τόν σεβασμό τους πρός τόν πρω-τοκορυφαῖο ἀπόστολο, τόν ἱδρυτή τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλη-σίας.

Πρός αὐτόν ἀπευθύνουμε διά μία ἀκόμη φορά τή βαθύτατη εὐγνω-μο--σύ-νη μας καί τόν παρακαλοῦμε νά πρεσβεύει πρός τόν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας Χριστό, ὥστε νά εἴμεθα πάντοτε ἄξιοι, ὡς ἄτομα καί ὡς Ἔθνος, «τῆς ἐλευθερίας, ᾗ Χρι-σ-τός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε».

ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΝΤΕ ΚΛΙΚ ΕΔΩ